

Vergaderjaar 1985–1986

16 631 **Wijziging van bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet in verband met de bestrijding van misbruik van rechtspersonen**

Nr. 31 HERDRUK

NADER GEWIJZIGDE AMENDEMENTEN VAN HET LID VERMEEND C.S. TER VERVANGING VAN DIE GEDRUKT ONDER NR. 29

Ontvangen 26 september 1985

De ondergetekenden stellen de volgende amendementen voor:

I

Aan artikel I worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:

S. Artikel 86 komt te luiden:

Artikel 86

1. Voor de uitgifte van een aandeel op naam en voor de levering van een aandeel op naam of een beperkt recht daarop is vereist een daartoe bestemde, ten overstaan van een Nederlandse notaris verleden akte of een andere akte die, al dan niet in notarieel afschrift of uittreksel, hetzij in Nederland ter registratie is aangeboden, hetzij is gehecht aan een ten overstaan van een Nederlandse notaris verleden akte van nederlegging die tegelijk met die akte ter registratie wordt aangeboden.

2. Akten van uitgifte of levering moeten in elk geval vermelden:

1°. naam, voornaam, geboortedatum en -plaats, woonplaats met adres van de natuurlijke personen die blijkens de akte daarbij partij zijn;

2°. aard, naam en woonplaats met adres van de rechtspersonen die blijkens de akte daarbij partij zijn.

In akten van levering moeten mede worden vermeld naam en woonplaats met adres van de vennootschap waarvan de aandelen worden geleverd.

3. De levering werkt tegenover de vennootschap eerst vanaf het tijdstip waarop zij overeenkomstig het bepaalde in dit lid aan haar is medegedeeld. De levering wordt aan de vennootschap medegedeeld:

a. in geval van een onderhandse akte die niet aan een notariële akte van nederlegging is gehecht, of in geval van een buiten Nederland verleden notariële akte van levering: door de afgifte van het geregistreerde stuk of door afgifte van een door de inspecteur der registratie en successie gewaarmerkt afschrift van het ter registratie aangeboden stuk;

b. in geval van een in Nederland verleden notariële akte van levering: door de afgifte van een notarieel afschrift of uittreksel daarvan;

c. in geval van een onderhandse akte die gehecht is aan een in Nederland verleden notariële akte van nederlegging: door de afgifte van een notarieel afschrift van die akte van nederlegging waaraan is gehecht een exemplaar van de onderhandse akte of een notarieel afschrift of uittreksel daarvan.

4. De leden 1 tot en met 3 zijn niet van toepassing op aandelen op naam in een vennootschap waarvan aandelen of certificaten van aandelen zijn opgenomen in de prijscourant van een effectenbeurs of worden verhandeld op een andere gereguleerde markt. Voor die aandelen geldt dat voor de levering of de levering van een beperkt recht daarop vereist is zowel een daartoe bestemde akte, als schriftelijke erkenning van de levering door de vennootschap op grond van overlegging van die akte of van een notarieel of door de vervreemder gewaarmerkt afschrift of uittreksel daarvan, of betekening van die akte of dat afschrift of uittreksel aan de vennootschap. Indien het betreft niet volgestorte aandelen, kan de erkenning slechts geschieden, wanneer er een akte van levering is met vaste dagtekening.

5. Indien voor het aandeel een aandeelbewijs is afgegeven, kunnen de statuten bepalen dat voor de levering bovendien afgifte van dat aandeelbewijs aan de vennootschap is vereist. Het vereiste geldt niet, indien het aandeelbewijs is verloren, ontvreemd of vernietigd en het volgens de statuten niet kan worden vervangen.

6. Voordat de vennootschap een haar in verband met de levering afgegeven aandeelbewijs aan de verkrijger geeft, plaatst zij daarop een aantekening waaruit de levering blijkt. Zij kan het stuk ook vervangen door een nieuw aandeelbewijs ten name van de verkrijger.

7. In geval van levering van niet volgestorte aandelen wordt in het register, bedoeld in het vorige artikel, mede de dag van levering aangetekend.

Artikel 91 komt te luiden:

Artikel 91

De artikelen 86, 87 en 90 vinden overeenkomstige toepassing op de toebedeling van aandelen op naam bij scheiding van enige gemeenschap.

T. Artikel 196 komt te luiden:

Artikel 196

1. Voor de uitgifte van een aandeel en voor de levering van een aandeel of een beperkt recht daarop is vereist een daartoe bestemde, ten overstaan van een Nederlandse notaris verleden akte of een andere akte die, al dan niet in notarieel afschrift of uittreksel, hetzij in Nederland ter registratie is aangeboden, hetzij is gehecht aan een ten overstaan van een Nederlandse notaris verleden akte van nederlegging die tegelijk met die akte ter registratie wordt aangeboden.

2. Akten van uitgifte of levering moeten in elk geval vermelden:

1°. naam, voornaam, geboortedatum en -plaats, woonplaats met adres van de natuurlijke personen die blijkens de akte daarbij partij zijn;

2°. aard, naam en woonplaats met adres van de rechtspersonen die blijkens de akte daarbij partij zijn.

In akten van levering moeten mede worden vermeld naam en woonplaats met adres van de vennootschap waarvan de aandelen worden geleverd.

3. De levering werkt tegenover de vennootschap eerst vanaf het tijdstip waarop zij overeenkomstig het bepaalde in dit lid aan haar is medegedeeld. De levering wordt aan de vennootschap medegedeeld:

a. in geval van een onderhandse akte die niet aan een notariële akte van nederlegging is gehecht, of ingeval van een buiten Nederland verleden notariële akte van levering: door de afgifte van het geregistreerde stuk of door afgifte van een door de inspecteur der registratie en successie gewaarmerkt afschrift van het ter registratie aangeboden stuk;

- b. in geval van een in Nederland verleden notariële akte van levering: door de afgifte van een notarieel afschrift of uittreksel daarvan;
- c. in geval van een onderhandse akte die gehecht is aan een in Nederland verleden notariële akte van nederlegging: door de afgifte van een notarieel afschrift van die akte van nederlegging waaraan is gehecht een exemplaar van de onderhandse akte of een notarieel afschrift of uittreksel daarvan.

Artikel 200 komt te luiden:

Artikel 200

De artikelen 195 lid 7, 196 en 199 vinden overeenkomstige toepassing op de toebedeling van aandelen bij scheiding van enige gemeenschap.

II

Aan artikel III wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

5. Op het tijdstip van het in werking treden van de wet wordt een aandeel in een naamloze of besloten vennootschap of een beperkt recht daarop verkregen, indien alsdan is voldaan aan het voorschrift van de artikelen 86 lid 1 en 196 lid 1 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en dat aandeel of recht niet reeds voordien op grond van de toen geldende tekst van dat artikel was geleverd.

III

Na artikel III wordt een nieuw artikel IV ingevoegd, luidende:

Artikel IV

De Wet op de economische delicten wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 1, onder 4°, wordt in de zinsnede die begint met de woorden «Boek 2 (Rechtspersonen) van het Burgerlijk Wetboek» na 85, ingevoegd: 86, tweede lid, en na 194, ingevoegd: 196, tweede lid,.

Toelichting

In de eerste leden van de artikelen 86 en 196 zijn de woorden «of een andere, al dan niet in notarieel afschrift of uittreksel, in Nederland geregistreerde akte» vervangen door:

«of een andere akte die, al dan niet in notarieel afschrift of uittreksel, hetzij in Nederland ter registratie is aangeboden, hetzij is gehecht aan een ten overstaan van een Nederlandse notaris verleden akte».

In verband daarmee is ook het derde lid van beide artikelen aangepast. Deze wijziging komt tegemoet aan bezwaren die schuilen in het tijdsverloop dat kan optreden tussen het opmaken van een onderhandse akte en de eerste mogelijkheid deze te doen registreren, c.q. het tijdstip waarop de geregistreerde akte of een notarieel afschrift of uittreksel daarvan op zijn vroegst aan de vennootschap kan worden afgegeven.

Door de wijziging van de artikelen 86 en 196 behoeven de artikelen 91 en 200 aanpassing, omdat in die artikelen artikel 86 leden 1–4 en artikel 196 leden 1 en 2 van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

Van de gelegenheid wordt gebruikt gemaakt in artikel 200 ook artikel 195 lid 7 van overeenkomstige toepassing te verklaren. Een overeenkomstige bepaling geldt al voor de n.v. door de toepasselijkverklaring van artikel 87 in artikel 91. In de literatuur wordt wel aangenomen dat nu reeds voor de n.v. en de b.v. hetzelfde geldt, hoewel de wet dat niet uitdrukkelijk bepaalt.

In amendement nr. 26 was voorgesteld dat de overdracht van aandelen en de vestiging van vruchtgebruik of pandrecht bij notariële akte dient plaats te vinden en dat deze handelingen onderworpen zijn aan preventief

toezicht van het Ministerie van Justitie. Op deze wijze wordt vorm gegeven aan de suggestie in het ISMO-rapport 1985 (onder andere blz. 177). Bij nadere overweging geven ondergetekenden er de voorkeur aan het doel van de suggestie in het ISMO-rapport op een andere, voor de praktijk minder bezwaarlijke wijze te bereiken. Het door dr. J. C. K. W. Bartel voorgestelde systeem (kamerstukken 17 050/17 552, nr. 30, Bijlage III, blz. 52-53) biedt de mogelijkheid daartoe. Dit systeem houdt in dat de overdracht van aandelen in een b.v. eerst rechtsgeldig is indien de akte van levering is geregistreerd of notarieel verleden. Mitsdien is een levering van aandelen nietig, indien niet voldaan is aan bovenbedoelde registratie. De formaliteit van registratie, geregeld in de Registratiewet 1970, is weinig omslachtig en niet kostbaar. Bovendien kan de belastingadministratie door de registratie kennis nemen van de namen van de aandeelhouders. De overdracht van aandelen zou dan ook een signaal kunnen zijn dat aanleiding kan geven tot onderzoek.

Volgens het thans geldende artikel 196 is voor de levering van aandelen in een b.v. een akte van levering vereist en betekening van die akte aan de vennootschap of erkenning van de levering door de vennootschap op grond van overlegging van de akte aan de vennootschap. In wetsontwerp 17 725, Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 nieuw B.W. (zesde gedeelte), bevattende aanpassing van de Boeken 1 en 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt artikel 196 in die zin gewijzigd dat voor de levering van een aandeel in plaats van betekening aan of erkenning door de vennootschap afgifte van de akte of van een notarieel of door de vervreemder gewaarmerkt afschrift of uittreksel vereist is. In zowel het oude als in het bij de Invoeringswet gewijzigde systeem is de betekening of erkenning en de afgifte van de akte of een afschrift daarvan een constitutief vereiste voor de levering, zodat de levering niet rechtsgeldig tot stand is gekomen als daaraan niet is voldaan.

In het thans voorgestelde systeem vindt de overdracht plaats bij de akte indien het een in Nederland gepasseerde notariële akte betreft, door registratie van de akte of een notarieel afschrift of uittreksel daarvan in Nederland als het aandelenoverdrachten bij onderhandse akte betreft en, bij in het buitenland verleden notariële akten, door registratie van een notarieel afschrift of uittreksel in Nederland. Daarmee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat aandelenoverdrachten niet geldig tot stand komen, omdat bijvoorbeeld de erkenning of betekening achterwege is gebleven of niet bewezen kan worden dat afgifte van de akte aan de vennootschap is geschied.

Anders dan bij notariële akten het geval is, bevat de wet geen voorschriften voor gegevens die in onderhandse akten moeten worden vermeld. Om te voorkomen dat in onderhandse akten de relevante gegevens over de aandeelhouders of de vennootschap waarvan de aandelen worden overgedragen ontbreken en daardoor het met de registratie beoogde doel niet wordt bereikt, is het tweede lid opgenomen. Dit lid is ook van toepassing op notariële akten, omdat daarin meer eisen worden gesteld dan artikel 26 van de Wet op het Notarisambt voor notariële akten voorschrijft. Niet-naleving van de voorschriften is een economisch delict. In onderdeel C is *namelijk de Wet op de economische delicten in die zin aangepast.*

Op grond van het derde lid dient aan de vennootschap, als het een onderhandse akte betreft, een in Nederland geregistreerd exemplaar van de akte of een notarieel afschrift of uittreksel daarvan te worden overgelegd. Ingeval het betreft een voor een buitenlandse notaris verleden akte moet een in Nederland geregistreerd notarieel afschrift of uittreksel aan de vennootschap worden afgegeven. Voor in Nederland gepasseerde notariële akten kan worden volstaan met een notarieel afschrift of uittreksel. Vanaf het tijdstip van afgifte werkt de overdracht ook tegenover de vennootschap, wat van belang kan zijn voor de uitkering van dividend en de toelating tot de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het vereiste van registratie in Nederland is opgenomen om te voorkomen dat malafide figuren de registratie in Nederland zullen gaan ontlopen door bijvoorbeeld in het buitenland de aandelen bij notariële akte aan hen te laten overdragen.

Omdat thans wel wordt aangenomen dat de rechtshandeling van uitgifte van aandelen geen levering is, is het noodzakelijk de regeling ook daarop van toepassing te doen zijn, zodat van die overdrachten ook registratie plaatsvindt.

Er is geen reden de thans voor de besloten vennootschap voorgestelde regeling niet ook voor de naamloze vennootschap te doen gelden, voor zover het betreft overdracht van aandelen op naam. Dit wordt in dit amendement dan ook voorgesteld. Wel zijn van het nieuwe systeem uitgezonderd de aandelen in beursvennootschappen en de aandelen die op een andere gereguleerde markt worden verhandeld. Voor deze aandelen zou het registratievereiste de handel belemmeren. Daarom wordt voor deze aandelen het bestaande stelsel gehandhaafd.

Zoals reeds opgemerkt, vereist de oude tekst van de artikelen 86 en 196 voor de levering van een aandeel op naam een akte van overdracht, gevolgd door betekening of erkenning. De mogelijkheid bestaat dat vóór de inwerkingtreding van het nieuwe artikel wél reeds een akte is opgemaakt en dat deze ook – hoewel dat dan nog niet is vereist – is geregistreerd, maar dat die akte nog niet is betekend en de levering evenmin is erkend. In dat geval is het aandeel vóór de inwerkingtreding nog niet geleverd, en nadien kán het niet meer door betekening of erkenning overgaan, omdat de nieuwe wet deze vereisten laat vallen. Met de overgangsmaatregel wordt beoogd uit deze impasse te geraken door de levering op het tijdstip der inwerkingtreding te laten geschieden.

Vermeend
Van der Burg
De Grave